

**PIERWSZE STWIERDZENIE *MYRMECOPHILUS ACERVORUM* (PANZER, 1799)
(ORTHOPTERA: MYRMECOPHILIDAE) W BESKIDZIE ZACHODNIM**

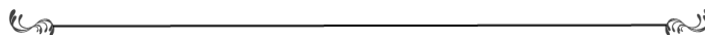
**FIRST RECORD OF *MYRMECOPHILUS ACERVORUM* (PANZER, 1799)
(ORTHOPTERA: MYRMECOPHILIDAE) IN WESTERN BESKIDY MTS.**

GRZEGORZ GIERLASIŃSKI

Zbiory Przyrodnicze, Wydział Biologii, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu,
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 6, 61–614 Poznań; mggierlas@gmail.com

ABSTRACT: *Myrmecophilus acervorum* is an orthopteran species rarely recorded in Poland. So far it has been reported from several sites in ten zoogeographical regions of the country. In this paper *Myrmecophilus acervorum* is recorded for the first time from the Western Beskidy Mts.

KEY WORDS: Orthoptera, Myrmecophilidae, rare species, new record, Poland.

Wstęp

Rodzaj *Myrmecophilus* Berthold, 1827, jeden z trzech w obrębie rodziny Myrmecophilidae, reprezentowany jest w Europie Środkowej tylko przez jeden gatunek – mrowiszczaka mrówkomirka *Myrmecophilus acervorum* (Panzer, 1799). W Polsce podawany był on jak dotąd z Dolnego Śląska, Gór Świętokrzyskich, Niziny Mazowieckiej, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Pojezierza Pomorskiego, Wyżyny Lubelskiej, Wyżyny Małopolskiej (Bazyłuk i Liana 2000, Grobelny i Tryjanowski 2002, Żurawlew i Grobelny 2012), a ostatnio także z Beskidu Wschodniego (Taszakowski i in. 2013) i z Górnego Śląska – wcześniejsze dane dotyczące tej krainy były ogólnikowe (Kaszycyca i in. 2018).

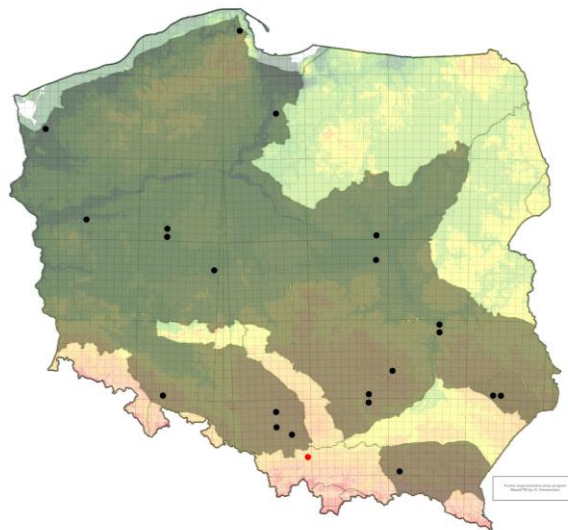
Jest on najmniejszym przedstawicielem prostoskrzydłych w Europie. Rozmiary jego ciała nie przekraczają 4,0 mm długości (Bazyłuk 1956). Cykl życiowy przechodzi w powiązaniu z gatunkami należącymi do wielu rodzajów mrówek, pasożytując w mrowiskach. Podobnie jak wspomniane mrówki, preferuje różne nisze ekologiczne, o różnym stopniu wilgotności i nasłonecznienia. Zasiedla także środowiska antropogeniczne (Bazyłuk 1956, Kaszycyca i in. 2018). Biologia tego gatunku została wyczerpująco przedstawiona w pracy Taszakowskiego i in. (2013). Dotychczasowe dane literaturowe dotyczące rozmieszczenia *M. acervorum* zostały z kolei uporządkowane i podsumowane w opracowaniu Kaszycyca i in. (2018). Warto zaznaczyć, że w Atlasie rozmieszczenia prostoskrzydłych Polski (Żurawlew i in. 2021), zasygnalizowano istnienie nowych, niepublikowanych jednak do tej pory, stanowisk mrowiszczaka w Polsce.

Materiały i metody

Materiał przedstawiony w niniejszym doniesieniu został zebrany przez autora w trakcie badań terenowych w Beskidzie Zachodnim. W pracy przyjęto granice regionów zoogeograficznych na podstawie Katalogu Fauny Polski [KFP] (Burakowski i in. 1973). Mapę rozmieszczenia *M. acervorum* wygenerowano wykorzystując niekomercyjny program Mapa UTM ver. 5.4 (<https://www.heteroptera.us.edu.pl/mapautm.html>, autor: G. Gierłasiński).

Wyniki i dyskusja

Poniżej zaprezentowano nowe stanowisko *Myrmecophilus acervorum* w Polsce, będące jednocześnie pierwszym stwierdzeniem tego gatunku w Beskidzie Zachodnim (Ryc. 1).

Ryc. 1. *Myrmecophilus acervorum* – rozmieszczenie w Polsce (zaciemnione pola – krainy zoogeograficzne, z których wykazano gatunek (dane literaturowe), czarne punkty – dane literaturowe podsumowane w pracy Taszakowskiego i in. (2013), czerwony punkt – nowe stanowisko)

Fig. 1. *Myrmecophilus acervorum* – distribution in Poland (dark fields – zoogeographical regions from the species was given (literature data), black dots – literature data summarized in Taszakowski et al. (2013), red dot – new site).

Nowe stanowisko:

Beskid Zachodni Jaroszowice, Jaroszowicka Góra [CA92], 26.08.2021 – 1♀; las jodłowo-świerkowy z dużym udziałem drzew liściastych (głównie buka), pod kamieniem na szczycie wzniesienia (około 540 m.n.p.m.), na niewielkiej zacienionej polanie; w pobliżu mrowiska przedstawicieli rodzaju *Lasius* sp.; leg. & det. G. Gierlasiński.

Prezentowane stanowisko potwierdza obecność tego gatunku w południowej Polsce. Pomimo, że dotychczasowe dane dotyczące rozmieszczenia *M. acervorum* w Polsce są mocno rozproszone, należy przypuszczać, że gatunek ten zasiedla również pozostałe krainy zoogeograficzne. Niewielkie rozmiary ciała, specyficzne środowisko i skryty tryb życia sprawiają jednak, że jest stosunkowo rzadko stwierdzany. Dalsze badania nad jego rozmieszczeniem mogą potwierdzić te przypuszczenia, zwłaszcza, iż szerszy zasięg sugerują wspomniane wcześniej niepublikowane dane.

Bibliografia

Bazyłuk W. 1956. Prostoskrzydłe – Orthoptera (Saltatoria). Klucze do oznaczania owadów Polski 11: 79–80.

Bazyłuk W., Liana A. 2000. Prostoskrzydłe – Orthoptera, cz. 17. Katalog Fauny Polski 2: 50.

Burakowski B., Mroczkowski M., Stefańska J. 1973. Chrzęszcze Coleoptera. Biegaczowate – Carabidae, część 1. Katalog fauny Polski, 23: 232 pp.

Grobelny S., Tryjanowski P. 2002. Skaczą, grają i fruują, czyli świerszcze, pasikoniki i... prusaki, In: Wiesiołowski J. (Ed.), Wśród zwierząt i roślin. Kronika Miasta Poznania 3: 126–134.

Kaszyca N., Masłowski A., Taszakowski A. 2018. Nowe dane na temat rozmieszczenia *Myrmecophilus acervorum* (Panzer, 1799) (Orthoptera: Myrmecophilidae) w Polsce. Acta entomologica silesiana 26 (2018): 29, doi 10.5281/zenodo.1346063.

Taszakowski A., Kolak G., Imiela A. 2013. Nowe stanowisko *Myrmecophilus acervorum* (Panzer, 1799) (Orthoptera: Myrmecophilidae) w Polsce. Acta entomologica silesiana 21: 5–8.

Żurawlew P., Grobelny S. 2012. Prostoskrzydłe (Orthoptera) Powiatu Pleszewskiego (Województwo Wielkopolskie). Przegląd Przyrodniczy 23(4): 77–96.

Żurawlew P., Orzechowski R., Grobelny S., Brodacki M., Kutera M., Radzikowski P., Czyżewski S. 2018-2021. Prostoskrzydłe (Orthoptera) Polski <https://orthoptera.entomo.pl> [dostęp: 1.12.2021].

Otrzymano (received): 8.12.2021

Zaakceptowano (accepted): 17.01.2022